

Preek over zondag 51 – de vijfde bede

- Schildwolde, 6 november 2016
- Kees van Dusseldorp
- mmv muziekgroep 'Statement'

Liturgie:

Votum en groet

Ps.143:1,8,9

Gebed

Lezen: H.C. zondag 51

Lezen: Psalm 32

Luk.18:9-14

Opw.789**

Verkondiging

Ps.103:3,4

Geloofsbelijdenis

Ps.103:9

Gebed, afgesloten met

Opw.436**

Collecte

tijdens collecte bijdrage Statement: Opw.697

Gz.161:4

Zegen

Gemeente van Christus,

“En als ik niet om vergeving vraag, ga ik dan naar de hel?

En als ik wel om vergeving heb gevraagd, hoe weet ik dan zeker dat het ook vergeven is?

Hoe moet ik nu om vergeving vragen, als ik niet eens weet wat ik fout heb gedaan?

Maar als ik om vergeving bid, en tegelijk weet dat ik het volgende week weer doe?

Als Christus alle vergeving al verdiend heeft, waarom moet ik er dan nog elke dag om vragen?

Als ik iemand iets vergeven heb, moet ik het dan ook vergeten?”

Zomaar een handvol vragen van jongeren als het gaat om vergeving. Prachtige vragen, die aanleiding geven voor een goed gesprek. Gesteld door jongeren die vanaf hun vroegste jeugd hebben geleerd om te bidden om vergeving. Jongeren die al op de kleuterschool hebben gehoord dat Jezus is gestorven om voor onze zonden te betalen. Hun vragen tonen aan dat ze weten dát vergeving belangrijk is. Maar ook hoe ze ernaar verlangen om te weten hóe belangrijk vergeving is. En waarom.

Elk van de vragen is als een kamer: de vraag heeft een buitenkant, maar ook een binnenkant. En een bewoner voor wie de vraag leeft. De vraag heeft een deur, waar je naar binnen kunt om erover te praten. De vraag heeft ramen, omdat de antwoorden zichtbare gevolgen hebben voor de omgeving. Een serie van zulke vragen vormen een huis. Het huis van vergeving. Door Jezus neergezet. Maar dat door ons bewoond moet worden. Een huis vol wezenlijke vragen. Leven van en bidden om vergeving.

‘Vergeef ons onze schuld, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.’ Jezus legt ons het gebed om schuldvergeving op de lippen. Van Hem leren we bidden. Het gebed dat Jezus ons geleerd heeft, is bedoeld voor je hele gebedsleven. Niet dat je altijd deze woorden moet gebruiken. Maar het is trendsettend voor je complete omgang met God. En daarmee voor je levenshouding. Het Onze Vader is niet alleen een voorbeeld hoe je kunt bidden. Het is ook een norm om je gebedsleven aan toetsen. Klopt mijn bidden een beetje met hoe Jezus het onder woorden bracht? En het Onze Vader is een training in het bidden. Ook bidden om vergeving moet je leren van Jezus.

Ik heb op de kansel wel eens de neiging om mij om te draaien. Zoals we nu staan, frontaal tegenover elkaar, lijkt het erop alsof ik antwoorden moet geven. Net of ik moet zeggen hoe het allemaal in elkaar zit. Jij luistert en bent het er al dan niet mee eens. Zo is het niet. We belijden dat de Heer ons aanspreekt. En voor Hem mag ik een instrument zijn. Maar er zit ook een andere kant aan preken. Dat ik jou voorga in het luisteren naar Gods Woord. En we samen op zoek gaan naar de wijsheid van de Heer. Dat ik je vragen overneem en voor de Heer breng. En dat ik vind ik niet zo moeilijk, omdat ik de vragen herken. Zullen we samen aanschuiven in de kring van leerlingen? Om van Hem te leren bidden? Dan zal ik de vragen stellen. Kijk, als ik mij omdraai, ziet dat er anders uit.

Jezus, U leerde ons bidden om vergeving.

Waarom vindt u dit zo belangrijk?

Wat bedoelt u precies met vergeving?

Hoe wilt u dat we om vergeving bidden?

Waarom leert Jezus ons bidden om vergeving?

Er bestaat een stripfiguurtje, genaamd Ziggy. Hij kan nooit iets goed doen en werkt zichzelf vaak in de nesten. In een van de strips ligt Ziggy op een sofa bij de psycholoog. Die spreekt hem toe: 'Meneer, de rechter heeft u hierheen gestuurd, omdat u steeds ongelukken veroorzaakt. U hebt een laag zelfbeeld. Dat komt vaker voor bij losers.'

In een andere strip ligt Ziggy weer op die sofa. De psycholoog zegt dan tegen hem: 'Meneer, de dokter heeft u hierheen gestuurd, vanwege uw ondergewicht. U wilt solidair zijn met de hongerige mensen in Ghana. U hoeft zich echter niet schuldig te voelen: zij zijn ook niet solidair met u.'

In zulke strips ontbreekt het woord schuld. En het woord zonde. En niet alleen in zulke strips. Voor veel mensen zijn de woorden schuld en zonde leeg geworden. Tenminste, als het gaat om individuele schuld en persoonlijke zonde. Oké, een foutje kan iedereen maken. Maar daar staan toch veel meer goede dingen tegenover. Je kunt een keer iets verkeerd inschatten. Maar dat deed je niet met opzet. En als je het wel met opzet deed, dan gaf de ander er aanleiding voor. Of waren het de omstandigheden, waardoor je niet anders kon. Of je deed het om de ander iets te leren. Met de beste bedoelingen dus. En mocht je je al ergens schuldig over voelen, dan zijn er genoeg vrienden en pseudo-psychologen om je heen, die je duidelijk maken dat een schuldgevoel je niet verder helpt, helemaal niet nodig is en eigenlijk alleen maar vervelend is. Christenen vormen hierin geen uitzondering. Maar hoe moet het gebed om vergeving een centraal gebed in je leven worden, als je geen schuld hebt?

Behalve dat het haast geen inhoud heeft, ligt voor veel mensen het begrip schuld ook ver weg. Slechts voor een deel van de mensen betekent verzoening echt heel veel. Dat zijn de mensen slachtoffer zijn van woorden of daden van een ander. En de mensen die niet kunnen leven met een verstoorde relatie. En de mensen die niet tegen onrecht kunnen. Maar mensen die toegeven dat zij de ellende van een ander hebben veroorzaakt, die zijn dun gezaaid. Er zijn er niet veel, die naar voren stappen en zeggen: 'het was mijn fout'.

De meeste maken zich dagelijks druk om andere andere zaken. Je gezondheid, je financiën, je agenda, je relaties, je sportprestaties. Of: de economie in de wereld, de oorlogen die gevoerd worden, de natuurrampen die plaatsvinden, de politieke ontwikkelingen. Christenen vormen hierin geen uitzondering. In de kerk kun je je bezig houden met zoveel zaken: liturgie, predikanten, gemeentestructuur. Hoe moet het gebed om vergeving dan een centraal gebed in je leven worden?

Vandaar onze vraag aan de Heiland: Jezus, u leerde ons bidden om vergeving van onze schuld. Maar waarom eigenlijk? Waarom niet om geluk, gezondheid of rechtvaardigheid? Is vergeving nu echt het belangrijkste?

"Mijn kind, ik heb het steeds weer duidelijk gemaakt. Vergeving is mijn core-business. Daarvoor ben ik gekomen. Daartoe ben ik bevoegd. Dat maak ik mogelijk. En daarvan deel ik uit. Het mooiste vind ik als ik tegen iemand kan zeggen: 'Mijn kind, je zonden zijn je vergeven.' Daarom roep ik op tot bekering en berouw. Daarom laat ik die tollenaar in de gelijkenis zeggen: 'God, wees mij zondaar genadig.' Hij ging naar huis als rechtvaardige. Maar die ander niet. Je kunt alleen bij de Vader komen als ik je zonden vergeef."

Ben je het met me eens, dat het in de missie van Jezus draaide om vergeving en verzoening? Laat dat je dan overtuigen! Ik kan het ook anders doen. Een goed betoog in elkaar steken over de ellende in de wereld, de betrokkenheid van de mens daarbij, de structurele slechtheid van mensen, om zo te concluderen dat het echt de zonde is, die de oorzaak is van alle ellende. Dat is wel waar, maar het overtuigt veel mensen niet. Omdat je ook andere betogen kunt houden, met andere conclusies.

Daarom kies ik een andere richting: In het onderwijs van Jezus Christus staat schuldvergeving centraal. Verzoening met God vormt de toegang tot het Koninkrijk. Het leven van Jezus liep uit op het offer voor onze zonden.

Dat geeft te denken. Of beter gezegd: daardoor leer je goed denken. Want we lezen de bijbel niet om de boodschap van Jezus te controleren. We proberen vanuit de boodschap van Jezus te kijken of we het in ons eigen leven ook zo kunnen leren zien. Als dat voor hem het belangrijkste was, doe ik er goed aan om dat ook centraal te stellen. En dan wil ik graag begrijpen waarom vergeving voor onze Heiland zo centraal stond.

Zou het kunnen zijn, dat Hij beter peilt dan wij, waar het aan schort met ons? Zou Hij beter dan wij kunnen zeggen wat onze wereld ten diepste nodig heeft? Zou het dan niet verstandig zijn om met Jezus jezelf als zondaar te beschouwen, als een mens verloren in schuld? Dat vind je misschien niet leuk. Of je wilt het niet weten. Voor jezelf of voor anderen. Maar als je naar Jezus luistert, aanvaard je dat de zonde echt het grootste probleem is. Je begint niet bij jouw ervaring of jouw conclusies. Je begint bij wat Jezus zegt,

Dan is de zonde dus ook mijn grootste probleem, waaraan alle andere problemen ondergeschikt zijn. Als ik begin met luisteren naar Jezus, leer ik ook begrijpen dat in de verzoening met God het leven opengaat. En dus ook jouw leven, inclusief geluk, gezondheid en gerechtigheid. En hoe meer je dit leert aanvaarden en begrijpen, hoe meer je het ook leert zien en ervaren. In jezelf en om je heen.

Jezus leert ons bidden. 'Vader, vergeef ons onze schuld.' Kijk dan ook zo naar jezelf. Als een schuldige, een dader, een zondaar. Die vergeving nodig heeft. Niet met een somber, neerslachtig gevoel van 'wat doe ik het allemaal toch altijd fout'. Maar met groeiend besef dat je alleen maar leven kunt van genade. Niet in eindeloos ronddolen in onzekerheid en twijfel van 'is het ook wel allemaal voor mij'. Maar met verwondering dat Hij voor zondaren gekomen is. Niet in doodvermoeiend zelfonderzoek en ongezond idee van 'ik heb het weer fout gedaan'. Maar met overtuiging van zonde en erkenning van schuld.

"Jezus, onze Heer. U leerde ons bidden om vergeving van onze schuld. Heer, het is voor ons ontdekkend dat u dit belangrijker vindt dan bidden om geluk, gezondheid of rechtvaardigheid. Heer, u ziet vergeving als het hart van uw werk. De toegang tot het leven. Heer, ik neem dat van u aan. omdat u het zegt. Dat de oorzaak van alle grote en kleine problemen bij ons mensen ligt, ook bij mij. En dat mijn leven pas echt toekomst krijgt als ik leven mag in de tegenwoordigheid van uw Vader.

Heer, u legt mij het gebed om vergeving op de lippen. Geef mij uw Geest, dat ik zulke woorden leer gebruiken. Leer, leer mij zo te kijken naar mezelf en mijn wereld. Train mij met uw Geest in het bidden om vergeving. Maar Heer, kunt u mij nog wat meer duidelijk maken. Wat bedoelt u eigenlijk met vergeving?"

Wat bedoelt Jezus met schuldvergeving?

Ik las een poosje terug een verhaal van Leo. Hij moest voor straf het bureau van een leraar opruimen. Daarbij scheurde hij per ongeluk een paar bladzijden uit een boek. Toen de leraar terugkwam, zei hij: 'Meneer ik heb per ongeluk deze bladzijden eruit gescheurd. Ik hoop dat u me het niet kwalijk neemt.' 'Ik neem het je wel kwalijk', zei de leraar, 'en ik baal ervan dat het boek nu kapot is. Hoe ga je dit oplossen?' Leo nam het boek mee naar huis, plakte de bladzijden er voorzichtig weer in en bracht het toen weer terug. Sindsdien was de relatie veel beter dan ooit. Ze zijn niet voorbij gegaan aan echte schuld, maar hebben het probleem serieus genomen en opgelost.

Jezus leerde ons bidden: 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.' Het is verbazingwekkend dat Jezus vergeving door God koppelt aan vergeving tussen mensen. Over die koppeling is veel te zeggen. Het maakt bidden om vergeving tot een spannend gebed. Maar in ieder geval kunnen wij hierdoor leren wat vergeving is en hoe vergeven werkt. Kennelijk werkt het tussen God en mensen niet anders dan tussen mensen onderling. Zoals vergeving door God eruit ziet, zo moet en mag het er tussen mensen uitzien. Maar ook: zoals vergeven tussen mensen toegaat, met alle emoties, overwinningen en barrières, zo gaat het ook tussen ons en God. Wil je leren wat het is dat God ons onze schuld vergeeft? Sta er dan eens bij stil hoe het tot vergeving komt tussen mensen.

Vergeven is niet gemakkelijk. Letterlijk betekent het: loslaten, laten gaan, wegsturen. Ik laat het los wat jij mij hebt aangedaan. Ik wil niet meer dat het tussen ons in staat. Vergeving is nodig om tot verzoening en herstel van relatie te komen. Dat gebeurt tussen twee personen. Het kan alleen als er sprake is van een fout, een tekort, pijn die iemand is aangedaan. Door een ander. Er is sprake van echte schuld. Zo gaat dat tussen mensen. Mensen maken fouten. Ook tegenover jou. Zou jij ze niet maken tegenover een ander? Mij wordt niet altijd recht gedaan, en soms zelfs duidelijk onrecht. Dat overkomt mij toch ook naar een ander. Tussen mensen wordt schuld opgebouwd. Daarvan moet je niet te snel zeggen: 'Ach het stelt niks voor. Ik begrijp het wel. Je bedoelde het goed. Het maakt niet uit.' Want je praat iets goed wat slecht is, laat de ander eigenlijk in de kou staan en je bent niet eerlijk naar jezelf. Zo ontstaat er geen vergeving en geen vrede.

Naar God toe werkt dat net zo. Het is niet waar dat een zonde niets voorstelt. Er is wel degelijk sprake van een probleem. Niet alleen je fouten, maar ook je tekorten in liefde, betrokkenheid en dienstbaarheid. Daarop word je persoonlijk aangesproken. Zonde betekent een breuk in de relatie met God. Aangrijpend zoals David dat vertolkt in Ps.32. Zolang David zijn zonde toedekte, schoof er een donkere wolk tussen God en Hem. De stralen van Gods genade werden tegengehouden. God verborg zich en David werd er letterlijk ziek van. Tot hij op de knieën ging en zijn fouten toegaf. Toen brak de zon weer door. Als de schuld zwijgt, zwijgt ook de genade. Waar schuld beleden wordt, opent zich de deur naar de genade van God. Daarom kan geen kind van God zonder de bede om vergeving.

Religieuze joden kennen een vast gebed, het Achttiengebed, dat ze drie keer per dag opzeggen. In dat gebed komt de bede om schuldvergeving zes keer voor, steeds in andere woorden. Elke dag minstens achttien keer bidden om vergeving! Natuurlijk is het vraag

hoe het hart daarbij betrokken is. Maar geen kind van God kan zonder de dagelijkse bede om vergeving. Voor ons, leerlingen van Christus, heeft dat gebed een heel eigen kleur gekregen. Want wij bidden vanuit het gebrachte offer van Christus. Daarmee is het smeekgebed om vergeving geen deprimerende, onzekere gang naar God, maar een herbeleving van Gods genade in je leven. Bidden om vergeving is opnieuw schuilen bij Jezus Christus. Om in Hem opnieuw Gods heerlijke goedheid te ontvangen. Door Christus kom je opnieuw binnen in de ruimte van Gods liefde. Zo wordt de spiraal van kwaad en zonde opnieuw doorbroken.

“Heer Jezus, u leerde ons bidden om vergeving. Heer, we leren begrijpen wat u daarmee bedoelt. Voor u is het het wegdoen van alle blokkades en barrières tussen ons en de Vader. Het aanpakken van uw uitgestoken hand. En door u weer in de nabijheid van uw Vader gebracht worden. Met alle licht en ruimte die daarbij hoort. Heer, geef mij uw Geest. Zodat ik mijn fouten leer zien, mijn schuld erken en mijn tekorten niet verstop. Heer, leer mij bidden om vergeving. En geef mij weer vrijheid en blijdschap en rust. Maar Heer, nu nog onze laatste vraag: Hoe wilt u dat we om vergeving bidden?”

Jezus leert ons hoe we om vergeving moeten bidden.

Vergeving is geen automatische uitkering. Als je er maar om gevraagd hebt, dan krijg je vergeving. En als je het een keer overgeslagen hebt, dat is niet te best. Zo is onze God niet.

Vergeving is ook geen recht. Alsof God ons wel moet vergeven. We zijn immers christen? En we menen het toch echt? Maar vergeving kun je niet afdwingen. Zeker niet bij degene die je onrecht hebt gedaan. Zo ga je ook niet met God om. Welke houding past bij een gebed om vergeving?

Laten we de parallel opnieuw bekijken. Welke houding past bij vergeven tussen mensen? Dat is best lastig. Want er zitten zoveel kanten aan.

Vergeven begint met vergeving vragen. Dat is niet alleen even sorry zeggen. Dat is ook niet pas een fout toegeven als je er echt niet onderuit kunt. Vergeving vraag je als je hebt ontdekt wat jouw woorden of daden hebben aangericht. Als je stilstaat bij de schade, ruimte geeft aan het slachtoffer, oprecht berouw hebt en bereid bent om het goed te maken.

Bij vergeven hoort ook vergeving schenken. Dat is niet alleen zeggen: het is in orde hoor. Nee, het is wegdoen wat je dwars zit. Afstand doen van je terechte klacht. Omdat je overtuigd bent van iemands spijt. Omdat jij het niet meer tussen de ander in jou wilt laten staan. Met de bereidheid om er ook niet meer op terug te komen, maar je in te zetten voor een goede relatie.

En bij vergeven hoort ook vergeving ontvangen. Accepteren dat je fouten je niet meer worden aangerekend en nagedragen. Zonder dat je nog kunt of moet terugbetalen. Zonder dat je jezelf verwerpt of haat. Aanvaarden dat je van genade leeft.

Hoe vraag je vergeving?

Hoe ontvang je vergeving?

Hoe schenk je vergeving?

Die vragen maken iets duidelijk hoe gevoelig het kan liggen. Vanuit jezelf lukt een mens dat ook niet. Echt vergeven kan alleen met Gods kracht. Daarom zegt de catechismus: Dat mensen elkaar vergeven, dat is een bewijs van Gods genade. Christus is al stevig met je bezig geweest!

Zo geeft het vergeven van elkaar ons een voorbeeld van vergeven. Is het een bewijs van vergeving. En toont het ons de bijbehorende houding: Vader, vergeef ons. Wij laten alles los. Zelfs ons recht, ons gelijk, onze trots, ons belang in de relatie met anderen. Wij houden ons eindje niet vast, omdat we ons afhankelijk weten van uw vergeving. We onderstrepen ons smeekgebed om genade. Dat is voor ons het belangrijkste. Daarom laten we los wat anderen ons schuldig zijn.

Natuurlijk mag je tijd nemen om de echtheid van berouw te ontdekken. Maar weigeren om te vergeven kan betekenen dat je iets anders belangrijker vindt. De verzoening met de Vader gaat boven alles. Dat serieus vragen, betekent erkenning van schuld. Betekent berouw over de zonde. Betekent bekering van je leven. Betekent bereidheid om schade te herstellen. Betekent leren leven van genade.

“Heer Jezus, u leerde ons bidden om vergeving. Dank dat u het ons influistert. En ons deze woorden op de lippen legt. We leggen alles in uw handen. Geef mij uw Geest. Zodat ik leer bidden om vergeving. En blijf bidden om vergeving. Wij kunnen het uit onszelf niet. Wij doen het uit onszelf niet. Leer het ons. Help ons vergeven en vergevend in het leven te staan. Als levende getuigen van u. “

Amen